

Bot. Közlem. 89. kötet 1-2. füzet 2002.

TATÁR SÁNDOR

Kulcsszavak: úszóláp, cönológiai felvételezés, eutrofizáció, természetvédelmi értékelés

Összefoglalás: A cönológiai felvételek eredményei alapján megállapítható, hogy a veresegyházi Malom-tavon az úszóláp-szegélyek nádas társulásának (*Phragmitetum communis*) két típusa a mocsári sásos nádas és a sédkenderes nádas. A nádasszint uralkodó növénye a *Phragmites australis*, néhány helyen a *T. angustifolia* alkot kisebb állományokat. A liánszint leggyakoribb tagja a *Calystegia sepium*, a gyepszintben pedig általában konstans faj a *Peucedanum palustre* és a *Lycopus europeus*. Az úszólápszegélyek értékes növényei az igen gyakori *Cicuta virosa*, a *Carex appropinquata*, a *C. pseudocyperus* és az *Urtica kioviensis*. Tápanyagfeldúsulást jelző, újonnan megtelepedett fajok többek között az *Urtica dioica* és a *Sambucus nigra*.

Az úszólápok belsejének nádas társulása (*Phragmitetum communis*) a szegéllyel ellentétben igen fajszegény. Itt a *Phragmites australis* a domináns, és egyben az egyedüli konstans faj. A Malom-tó K-i oldalán a nagymértékű eutrofizáció következtében a Nagy-úszóláp peremének fajszegénysége megközelíti a belső területekét, helyenként a nádpusztulás jelei is láthatók. Az 1 m²-nél kisebb szigetekre a vízi peszércés mocsári sásos társulás a jellemző. Ezek az apró úszólápok a gyepszint növényeinek menedékhelyei, melyekről a nád gyakran hiányzik.

A természetvédelmi értékelés rámutat arra, hogy az úszólápok vegetációja a tavat érő fokozódó antropogén eredetű terhelések, beavatkozások ellenére még ma is természetes állapotokat mutat, de intő jel, hogy bizonyos negatív tendenciák már megindultak, melyek az élőhely degradációjára utalnak (nádpusztulás, jelentős fajsza-csökkenés és sok védett faj eltűnése). A fajdiverzitás csökkenésének legfőbb okai az élőhelyek felszámolása és az eutrofizáció, illetve ez utóbbi következményeként fellépő elnádásodás és a rendszeres „algavirágzások”. A természetvédelmi értékkategóriák százalékos megoszlása azonban az elvégzett homogenitásvizsgálat (χ^2 próba) szerint nem változott szignifikánsan a XX. század folyamán.

BOTANICAL RESEARCHES IN THE FLOATING MIRES OF MALOM POND, VERESEGYHÁZ
S. Tatár

Keywords: Floating mire, Coenological analyses, Eutrofication, Simon's Nature Conversation Ranks

As the relevés show in the edge of floating mires the dominant plant of the reed layer is *Phragmites australis* (*Phragmitetum communis*), and in some places *Typha angustifolia*. The most frequent members of flora are *Calystegia sepium* (in the liane layer), *Carex acutiformis*, *Eupatorium cannabinum*, *Peucedanum palustre* and *Lycopus europeus* in the herb layer. Considerable botanical values are represented by the protected species of the edges like *Cicuta virosa* (very frequent), *Carex appropinquata* and *Urtica kioviensis*. Among the new species there are several plants – like *Urtica dioica* and *Sambucus nigra* – which indicate the eutrofication of the environment (the main sources of pollutants are the cesspits). The extensive eutrofication caused the numbers of algae and the destruction of reeds to increase on the eastern side of the largest floating mire. In this area only a few herbs are found beside *Phragmites australis*.

Inside the floating mires the vegetation (*Phragmitetum communis*) is very poor: the reed is dominant, only a few herbs are found there (*Carex acutiformis*, *Urtica kioviensis* and *Lemna minor* in the puddles of the surface, etc.). Those floating mires that are smaller than 1m² serve as a refuges for the herb layer. In most of small mires no reeds can be found, so they receive more sunshine than the bigger floating mires. The characteristic species of the plant community are *Carex acutiformis*, *Lycopus europeus*, *Bidens tripartita*, *Carex pseudocyperus* and *Mentha aquatica*.

From a nature conservation view-point the number of species decreased considerably over the last eight decades (- 21.3 %), but the distribution of Simon's Conservation Ranks has not changed significantly since the first investigation (Boros 1927). The flora contains protected species of plants in high percentage in spite of the fact that many protected plants have died out during the XX. century. The main reasons for the disappearance of the species are the destruction of habitats, eutrofication and the expansion of reed (by eutrofication).